

Zeydî Kaynaklar ve Zeydiyye Üzerine Yapılmış Çalışmalar

Kadir DEMİRCİ / Mehmet ÜMİT*

Bilindiği üzere, herhangi bir mezhep veya konu üzerinde bilimsel bir çalışma yapmanın en temel kurallarından biri, doğrudan o mezhebe veya konuya ait literatürü ve imkan nisbetinde birinci el kaynakları esas almaktır. Maalesef, bu temel kurala riâyet edilmeden, Zeydî olmayan müelliflerce yazılmış ikinci, üçüncü elden eserler üzerinden bir takım çalışmalar yapılmaktadır. Bunun sonucu olarak da söz konusu mezhep hakkında yanlış kanaatlere varılabilmektedir.¹

Zeydiyye mezhebine tahsis edilen *İslâmî İlimler Dergisi*'nin elinizdeki sayısında, araştırmacıların pratik ihtiyacını karşılamak amacıyla; mezhepler tarihi, kelam, tefsir, hadis, usûl-ü fıkıh, fıkıh, siyer, tarih, ahlak ve edebiyat alanlarında matbu olan Zeydî kaynakların ve Zeydiyye üzerine yapılan çalışmaların –tespit edebildiklerimiz çerçevesinde- bir bibliyografyasını vermek istedik. Listedeki bazı eserler, içerik itibarıyla verildiği başlık dışında başka başlıklar altında da verilebilir. Ancak biz bir yerde verdiğimizizi diğer başlıklar altında vermeye çalıştık. Kuşkusuz Zeydî literatürü bu listede zikredilenlerden ibaret değildir. Bu literatürle ilgili daha kapsamlı bir çalışma gerekli olmakla birlikte bu listenin, Zeydiyye üzerine çalışma yapmaya yönelen veya yönelmiş olanlar için de kaynakça oluşturmalarında bir katkısı olacağını düşünüyoruz.

Pratik ihtiyacı karşılamayı amaçladığımız için listeye okurlarımızın ulaşabilecekleri matbu çalışmaları ve yapılan tezleri dâhil ettik. Çok sayıda el yazması eserlere ise maalesef yer veremedik. Bu hususta Zeydî ilim adamı Abdu's-Selam el-Vecih tarafından Yemen'de yer alan kırk özel kütüphanede bulunan üç binin üzerinde el yazması eseri içine alan bir fihrist çalışması yapılmıştır. Bu çalışma, *Masâdiru't-Turâs fi'l-Mektebâti'l-Hâssati fi'l-Yemen*, adıyla Müessesetu İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye tarafından 2002 yılında San'a'da basılmıştır.²

* Arş.Gör. Dr., YYÜ İlahiyât Fakültesi Hadis Anabilim Dalı.

** Yrd.Doç.Dr., Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İslâm Mezhepleri Anabilim Dalı.

1 Örnek olması için iki eser zikretmek istiyoruz. Bunlardan birisi Muhammed Amâra'nın *Tayyârâtu'l-Fıkri'l-İslâmî* isimli eseridir. Bu eserde Zeydiyye maddesi hemen hemen hiçbir Zeydî esere yer verilmeden yazılmıştır. İkinci çalışma ise Muhammed İsmâil el-Feyyûmî'ye ait olan *Târihu'l-Fraki'l-İslâmiyye'dir*. Bu çalışmanın da Zeydiyye bölümünde hiçbir Zeydî kaynak kullanılmamıştır.

2 Bunun dışında ayrıca bk. Ahmad Muḥammad 'İsevî, *Fihrist el-maḥḫūḫāt il-Yemeniyye li-Dâri'l-Maḫḫūḫāt ve-l-Mektebeti'l-Garbiyye bi-l-Câmi' el-Kebîr Şan'â*, I-II, Qum 2005/1426; Ahmed 'Abdu'r-Rezzâk er-Rukayhî, 'Abdullâh Muhammed el-Ḥibşî ve 'Alî Vehhâb el-Ānisî, *Fihrist maḫḫūḫāt Maktabat al-Jâmi' al-Kabîr Şan'â*, Damascus 1984/1404; 'Abdullâh Muhammed el-Hibşî, *Fihrist-i maḫḫūḫāt ba'dî'l-mektebâti'l-hâssa fi'l-Yemen*, London 1994.

1. Akâid-Kelâm, Mezhepler Tarihi

A. Klasik Eserler

- **Ahmed b. Mûsâ et-Taberî** (340/953), **el-Munîr alâ mezhebi'l-imam el-hâdî ile'l-hak Yahya b. Hüseyin**, tahk. Ali Sirâcû'd-din Adlân, Merkezu ehli'l-beyt li'd-dirâsâti'l-islâmiyye, Sa'de 1421/2000.
- **Ahmed b. Mûsâ et-Taberî** (340/953), **Mecâlisu't-Taberî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Ahmed b. Süleymân**, İmam el-Mütevekkil Alallâh (566/1171), **Hakâiku'l-Ma'rifeti fî İlmî'l-Kelâm**, Müessetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **Hâdî İelhak**, Yahyâ b. el-Hüseyin (298/910), **Mecmûu' Resâili'l-İmâmî'l-Hâdî ile'l-Hak Yahyâ b. el-Huseyn b. el-Kâsım er-Resâilu'l-Usûliyye**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Hâdî İelhak**, Yahyâ b. Hüseyin (298/910), **el-Menziletu beyne'l-Menzileteyn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **Hâdî İelhak**, Yahyâ b. Hüseyin (298/910), **Muhtârât min Resâili'l-İmâm Hâdî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Hâkim el-Cuşemî**, Ebû Sa'd Muhsin b. Kerâme (494/1101), **Tahkîmu'l-'Ukûl fî Tashîhi'l-Usûl**, thk. Abdusselâm b. Abbâs el-Vecîh, Müessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, 'Ammân, 2001.
- **Hâkim el-Cuşemî**, Ebû Sa'd Muhsin b. Kerâme (494/1101), **Tenbîhu'l-Gafilîn**, thk. İbrahim Yahya ed-Dersî, Merkezu Ehli'l-Beyt, Sa'de, 2000.
- **Hâkim el-Cuşemî** (494/1101), **Tahkîmu'l-'Ukûl fî Tashîhi'l-Usûl**, Müessetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001
- **Hâkim el-Cuşemî**, Ebî Sa'd el-Muhsin b. Muhammed b. Kerâme el-Beyhâkî (494/1101), **Risâletü İblîs ilâ İhvânihi'l-menâhîs**, thk. Hüseyin el-Müderrişî et-Tabâtabâi, yy. 1994.
- **Hüseyin b. Bedrû'd-dîn** (663/1265), **el-İkdi's-Semîn fî Ma'rifeti Rabbi'l-Âlemîn**, thk: Muhammed Yahya Sâlim İzzân, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî--Dâru't-Turâsi'l-Yemenî, Sa'de-San'a 1995.
- **Hüseyin b. Bedrû'd-dîn** (663/1265), **Yenâbiu'n-Nasîha fî akâidi's-sahîha**, tahk.: Murtazâ b. Zeyd el-Mahatvarî, Merkezü Bedr li't-Tıba'a ve'n-Neşr ve't-Tevzi', San'a 2001.
- **İmâra**, Muhammed (nşr.), **Resâilu'l-Adl ve't-Tevhîd**, Dâru'l-Hilâl 1971.
- **İbnu'l-Murtaza**, Ahmed b. Yahya (840/1436), **el-Münnye ve'l-emel fî şerhi'l-mil el ve'n-nihal**, tahk.: M. Cevâd Meşkûr, Beyrut 1990.
- **İmam Hadi İzzü'd-dîn** b. Hasen (900/1495), **Rasâilu ve Fetâva'l-İmâm İzzü'd-dîn el-Hasan**, Müessetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **İmam Mansûr Billâh**, Abdullâh b. Hamza (614/1217), **el-İkdu's-Semîn fî Ahkâmî'l-Eimmeti'l-Hâdîn**, tahk: Abdusselâm Abbâs el-Vecîh, Müessetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **İmâm Mehdi li-Dinillâh**, Hüseyin b. Kâsım el-Iyânî (404/1013), **Rasâilu'l-İmâm el-Huseyn b. el-Kâsım el-Iyânî**, Müessetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003

- **İmam Murtazâ Lidînillâh**, Muhammed b. Hâdî Yahyâ b. el-Hüseyn (310/922), **Kitâbu'l-Usûl**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001
- **İmam Murtazâ li-dînillâh**, Muhammed b. Yahya b. el-Huseyn (310/922), **Mecmû'u Kütüb ve Resâil-i İmam Murtaza**, tahk.: Abdülkerim Ahmed Cedban, I.bsk, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de 1423/2002.
- **İyânî**, İmam Mansûr Billâh, Kâsım b. Ali, (393/1003), **Mecmu' Kütüb ve Resâil İmam Mansûr billah**, thk: Abdülkerim Ahmed Cedbân, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de 1423/2002.
- **Kadi Ca'fer b. Abdisselâm**, Şemsüddîn b. Ebî Yahya (573/1178), *Kitâbu Hülâsati'l-fevâid*, thk. İsmail b. İbrahim el-Vezîr, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1993.
- **Kâsım b. Muhammed** (1029/1619), *Kitâbu'l-Esas li akâidi'l-ekyâs*, thk. , İsa Doğan, Samsun 1998.
- **Kâşım b. Muhammed** (1029/1619), **Kitâbu'l-Esâs li-akâidi'l-Ekyâs**, Mektebet't-Turas el-İslâmî, Sa'de 1421/2000.
- **Mansûr Billâh**, Abdullâh b. Hamza (614/1217), **el-Mecmûu'l-Mansûri Mecmûu Resâili'l-İmâmi'l-Mansûr billah Abdullah b. Hamza**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Mueyyedî**, İmam Nâsır İbrâhîm b. Muhammed (1083/1672), **el-İsbâh ale'l-Misbâh fi Ma'rifeti'l-Meliki'l-Fettâh**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Muhammed b. Kâsım b. İbrâhîm** er-Ressî (284/897), **el-Usûlu's-Semâniye**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001.
- **Nâsır el-Utrûş** (304/916), **el-Bisât**, tahk.: Abdülkerim Ahmed Cedbân, Mektebetu't-Turâsi'l-Yemenî, Sa'de 1997.
- **Nâsır lidînillâh**, Ahmed b. el-Hâdî (325/937), **en-Necâtu**, I-II, yy. ts.
- **Natık Bilhak Ebû Tâlib**, Yahyâ Hüseyn el-Hârûni el-Hasanî (422/1031), **Şerhu'l-Bâliği'l-Mudrik**, thk: Muhammed Yahyâ Sâlim İzzân, Merkezu Bedr, San'â 1417/1997
- **Neşvânû'l-Hımyerî**, Ebû Saîd (573/1178), **el-Hûru'l-ayn**, thk. Kemal Mustafa, Dâru'l-Âzâl-Mektebetü'l-Yemeniyye, Beyrut-San'a 1985.
- **Rassâs**, Ahmed b. el-Hasan (621/1224), **Misbâhu'l-ulûm fi ma'rifeti Hayyi'l-Kayyûm el-ma'rûf bi selâsine mes'ele**, thk. Muhammed Abdusselâm Kafâfi, Beirut Arab University, Beyrut 1971.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm (246/860), **Mecmû'u Kutub ve Rasâil el-imam Kâsım er-Rassî**, tahk.: Abdülkerim Ahmed Cedbân, I-II, I.bsk. , Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1422/2001.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm (nisbet edilir), **el-Kâmilu'l-Munîr fi İsbâti Velâyeti Emîri'l-Mu'minîn Ali b. Ebî Tâlib ve'r-Red ale'l-Havâric**, tahk.: Abdül-Velî Yahya el-Hâdî, 1423/2002.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **el-Usûlü'l-hamse**, thk-nşr. Muhammed Amâra, Dâru'l-Hilâl 1971 (*Resâilu'l-adl ve't-tevhîd*, içerisinde I, 141-142).

- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **fi't-Tevhîd**, thk. Muhammed İmâra, Dâru'l-Hilâl 1971 (*Resâilu'l-Adl ve't-Tevhîd*, içerisinde) I, 157-159.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **Kitâb er-redd ale'l-Mucbire**, thk-nşr. Muhammed Ammara, Dâru'l-Hilâl 1971 (*Resâilu'l-Adl ve't-Tevhîd*, içerisinde) I, 143-156).
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **Kitâbu'l-adi ve't-tevhîd ve nefyü'l-cebri ve't-teşbîh**, thk-nşr. Muhammed Ammara, Dâru'l-Hilâl 1971, (*Resâilu'l-adi ve't-tevhîd*, içerisinde) I, 102-140).
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **al-Kâsım b. İbrâhîm on The Proof of God's Existence Kitâb ed-Delîl el-Kebîr** (İngilizce çevirisiyle birlikte), Giriş ve notlarla İngilizce'ye Çev. Binyamin Abrahamov, E. J. Brill, 1990.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **Anthropomorphism & Interpretation of the Qur'ân in The Theology of al-Qâsim ibn İbrâhîm Kitâb al-Mustarshîd**, (İngilizce çevirisi Giriş ve notlarla birlikte) thk. Binyamin Abrahamov, E.J. Brill, Leiden-New York-Köln 1996.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **er-Redd ale'r-Râfîda**, thk. İmâm Hanefî Abdullah, Dâru'l-Afâkı'l-Arabiyye, Kâhire 2000.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **er-Redd alâ İbni'l-Mukaffâ**, tahk.: İmâm Hanefî Abdullah, Dâru'l-Afâkı'l-Arabiyye, Kâhire 2000, *Nakdu'l-Müslimîn li's-Seneviyye ve'l-Mecûs mea'r-Redd alâ İbni'l-Mukaffâ*, içerisinde 87-155.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **er-Redd ala'n-Nasâra**, thk. İmâm Hanefî Abdullah, Dâru'l-Afâkı'l-Arabiyye, Kahire 2000.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **Kitâbu'r-Redd ale'l-Mülhid**, thk. Muhammed Yahya Sâlim Azzân, Daru't-Türâsi'l-Yemenî, San'a 1992.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrâhîm, Ebû Muhammed b. İsmail (246/860), **Mes'eletü't-Taberiyeyn**, "The Tabaristânis' Question", İngilizce çevirisi ve notlarla birlikte thk. Binyamin Abrahamov, *Jerusalem Studies in Arabic and Islam*, XI (1988), 16-54. Arapça metin 48-54.
- **Sâhib b. Abbad** (385/995), **Nusratu Mezâhibi Zeydiyye**, tahk.: Naci Hasan, Beyrut 1991.
- **Şerâfî**, Ahmed b. Muhammed b. Salâh, **İddetu'l-Ekyâs fi Şerhi Meâni'l-Esâs**, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1995.
- **Yahya b. Hamza** (749/1344), **er-Risâletü'l-vâzia li'l-mu'tedîn an sebbi Sahabeti seyyidi'l-mürselîn** (Ebî Abdîrrahman Mukbil b. Hâdî el-Vâdî'nin *İrşâdu zevi'l-ften li ibâdi Gulâti'r-Ravâfid mine'l-Yemen* eseriyle birlikte), Mektebetü'l-Tev'iyetü'l-İslamiyye, Kahire 1409.
- **Yahya b. Hamza** (749/1344), **el-Meâlimu'd-dîniyye fi'l-akâidi'l-İlâhiyye**, thk. Seyyid Muhtâr Muhammed Ahmed Haşâd, Dâru'l-Fikri'l-Muâsir, Beyrut 1988.

- **Yahya b. Hamza** (749/1344), **er-Râik fi tenzîhi'l-Hâlık**, thk. İmam Hanefî Abdullah, Dâru'l-Afâkı'l-Arabiyye, Kahire 2000.
- **Zeyd b. Ali** (122/739), **el-Vasiyye ve'l-imâme**, thk. Hasan Muhammed Takî el-Hakim, Dâru'z-Zehrâ, Beyrut 1991.
- **Zeyd b. Ali** (122/739), **Kitâbu's-Safve**, thk. Hasan Muhammed Takî el-Hakim, Dâru'l-Beyâni'l-Arabî, Beyrut 1412/1992.
- **Zeyd b. Ali** (122/739), **Mecmû'u ve Kütüb-i ve Resâil-i İmâm Zeyd b. Ali**, tahk.: İbrâhîm Yahyâ ed-Dersî, Merkezi Ehli'l-Beyt, San'a 2001.

B. Modern Çalışmalar

- **Abdul Wahhab**, Muhammad, **Aspects of Life, political and religious role and literary Works of the Imam al-Mansur Billah Abd Allah b. Hamza 614/1217**, London University, London 1992.
- **Abdülğanî** Mahmûd Abdülatî, **es-Sirâu'l-fikri fi'l-Yemen beyne'z-Zeydiyye ve'l-Mutarriifiyye: dirase ve nusûs**, Ayn li'd-Dirasat ve'l-Buhusü'l-İnsaniyye ve'l-İctimaiyye, Kahire 2002.
- **Abrahamov**, Binyamin, "Kâsım b. İbrâhîm'in İmâmet Teorisi", çev.: Mehmet Ümit, *Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2005/1-2, c. 4, Sayı: 7-8, ss. 155-179.
- **Abrahamov**, Binyamin, "al-Kâsım ibn İbrâhîm's Argument from Design" *Oriens*, c. 29-30, Leiden 1986, 259-284.
- **Abrahamov**, Binyamin, "al-Kâsım ibn İbrâhîm's Theory of the Imamate", *Arabi-ca*, XXXIV, (1987), 80-105.
- **Abrahamov**, Binyamin, **The Theological Epistles of al-Kasim ibn Ibrahim** (Basılmamış Doktora Tezi, İbranice) Tel Aviv University, 1981.
- **Ahmed Şevki**, İbrahim, **el-Hayâtu's-Siyasiyye ve'l-Fikriyye li'z-Zeydiyye fi'l-Meşriki'l-İslâmî**, Mektebetu Medbûlî, Mısır, 2000.
- **Ali**, Abdul, "The *Zaydis* of Yemen - an account of their rule and achievements", **Hamdard Islamicus**, 1999, Vol. 22 Issue i, pp. 17-26.
- **Amerreci**, Ahmed Şevki İbrahim, **el-Hayâtu's-Siyâsiyye ve'l-Fikriyye li'z-Zeydiyye fi'l-Meşriki'l-İslâmî**, Mektebetu'l-Medbuli, Kahire 2000.
- **Amrî**, Husayn `Abd Allâh, "The correspondence of Imam Yahyâ Hamîd al-Dîn with the tribes of eastern and southern **Yemen** - a rare and unpublished document", **New Arabian Studies**, 1996, Vol. 3, pp. 1-7.
- **Arendonk**, Van C., **De Opkomst Van Het zaidietische Imamaat au Yemen**, Leiden 1919.
- **Arıkan**, Adem, "Gilan'da Son Zeydi Yönetim (Âl-i Kârkiyâ)", **İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 2009, sayı: 20, ss. 1-26.
- **Arif**, Ahmed Abdullah, **es-Sıla Beyne'z-Zeydiyye ve'l-Mu'tezile**, Beyrut 1987.
- **Aydoğan**, Murat, **Zeydiyye'de İman Amel İlişkisi**, Basılmamış Yüksek Lisans tezi, M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004.
- **Blackburn**, Richard, "The era of İmâm Sharaf al-Dîn Yah[lyâ] and his son al-Mut[ahhar] (10th/16th century)", **Yemen Update**, 2000, Vol. 42, pp. 4-8.

- **Blukacz, F.**, "Le **Yémen** sous l'autorité des imams zaidites au XVIIe siècle: une éphémère unité", **Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée**, 1994, Vol. 67 Issue 1993, pp. 39-51.
- **Bruck, G.** Wom-Vom Bruck, G. , "The **Zaydî** Sādah of the Yemen: the temporalities of a religious tradition", **Oriente Moderno**, 1999, Vol. 18 (79) issue ii, pp. 393-411.
- **Bruck, G.** Wom-Vom Bruck, G. , "Being a **Zaydî** in the absence of an Imam: doctrinal revisions, religious instruction, and the (re-)invention of ritual", **Le Yémen contemporain**, R.Leveau, F.Mermier & U.Steinbach (eds): Kart-hala, Paris 1999, pp. 169-192.
- **Büyükkara, M.** Ali, *İmamet Mücadelesi ve Haşimoğulları*, Rağbet yay. İstanbul 1999.
- **Ca'fer b. Ahmed**, Ebû'l-Fazl Şemseddin, **Mekavedü'l-insaf fi mesaili'l-hılaf; Mesailü'l-hed'ye fi mezhebi'z-Zeydiyye**, thk: Hanefî Abdullah, Dârü'l-Âfâki'l-Arabiyye, Kahire 1999.
- **Coussonnet, Nahida**, "Les assises du pouvoir zaydite au XIIIe siècle", **Revue du Monde Musulman et de la Méditerranée**, 1994, Vol. 67 Issue 1993, pp. 25-37.
- **Doğan, İsa**, "Zeyd b. Ali ve Kelâmî Görüşleri", *OMÜİFD*, Sayı: 7, Samsun 1993, ss. 137-153.
- **Doğan, İsa**, "Zeydiyye Mezhebi", *Milletlerarası Tarihte ve Günümüzde Şiilik Sempozyumu*, İSAV yay. , İstanbul 1993, ss. 557-600.
- **Doğan, İsa**, "Zeydiyye Mezhebi", *OMÜİFD*, Sayı: 3, Samsun 1989, ss. 83-107.
- **Doğan, İsa**, *Zeydiyye'nin Doğuşu ve İtikadî Görüşleri*, Samsun 1996.
- **Dresch, Paul**, "The Position of Shaykhs Among the Northern Tribes of Yemen", **Man, New Series**, Vol. 19, No. 1 (Mar., 1984), pp. 31-49.
- **Dresch, Paul**, "Stereotypes and Political Styles: Islamists and Tribesfolk in Yemen", *International Journal of Middle East Studies*, Vol. 27, No. 4 (Nov., 1995), pp. 405-431.
- **Dresch, P.** , "A letter from Imam Yahıyyā concerning the Idrîsî", **New Arabian Studies**, 1996, Vol. 3, pp.58-68.
- **Eagle, A. B. D. R.** "Al-Hādî Yahıyyā b.al-Hııusayn b.al-Qāsım (245-298/859-911): a biographical introduction and the background and significance of his Imamate", **New Arabian Studies**, 1994, Vol. 2, pp. 103-122
- **Ekvâ'**, Kādî İsmail b. Ali, **ez-Zeydiyye Neş'etuhâ ve Mu'tekidâtuhâ**, y.y., 2000.
- **Ekvâ'**, İsmail b. Ali , **ez-Zeydiyye neş'etuha ve mu'takidatuha**, yy. 2000.
- **Erdoğan, Aydın**, **Zeydiyye'nin Doğuşu ve İnanç Sistemi**, (yüksek lisans) M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2002.
- **Feyyûmî**, Muhammed İbrahim, **eş-Şi'atu'l-'Arabiyye ve'z-Zeydiyye**, Dâru'l-Fikri'l-Arabî, Kâhire, 2002.
- **Freeman, Jack**, "The al Houthi Insurgency in the North of Yemen", *Studies in Conflict & Terrorism*, Nov. 2009, Vol. 32 Issue 11, ss. 1008-1019.
- **Fudayl, Ali Abdülkerim**, **ez-Zeydiyye Nazariye ve Tatbik**, 1985

- **Fudayl**, es-Seyyid Yahyâ, **Men Humu'z-Zeydiyye**, Cem'iyetu 'Ummâli'l-Metâbi'i't-Teāvuniyye, 'Ammân, 1981.
- **Garravi**, Sami Gariri, **ez-Zeydiyye beyne'l-İmamiyye ve Ehli's-Sünne: dirase tarihiyye tahliliyye fi neş'etiha ve zuhuriha ve akaidiha ve fırakiha**, Tahran 2006.
- **Ghanem**, Isam Muhammad Abduh, "The Development of the Hādawî Doctrine, the Neo-Rationalists of the Zaydî School Since 1948, and the Current Role of 'Ilm al-Kalām (Or Scholasticism) in Yemeni Courts: Part I", **Arab Law Quarterly**, Vol. 3, No. 4 (Nov., 1988), ss. 329-344.
- **Ghanem**, Isam Muhammad Abduh, "The Development of the Hādawî Doctrine, the Neo-Rationalists of the Zaydî School Since 1948, and the Current Role of 'Ilm al-Kalām (Or Scholasticism) in Yemeni Courts: Part II", **Arab Law Quarterly**, Vol. 4, No. - **Gökalp**, Yusuf, "Zeydiyye Mezhebinin Doğuşu, Teşekkül Süreci ve Tarihçesi", **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 7/2 (2007), ss. 55-93.
- **Gökalp**, Yusuf, "Zeydiyye mezhebinin görüşleri, kültürel mirası ve İslam düşüncesine katkıları". **Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 7/2 (2007), ss. 95-112.
- **Gökalp**, Yusuf, **Zeydiyye ve Taberistanda Yayılması**, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Mezhepleri Tarihi Bilim Dalı, Ankara 1999.
- **Gökalp**, Yusuf, **Zeydiyye'nin Yemen'de Yayılışı**, Basılmamış Doktora Tezi, A.Ü Sosyal Bilimler Enst., Ankara 2006.
- **Guleys**, Eşvak Ahmed Mehdî, **et-Tecdîd fi fikri'l-imâme inde'z-Zeydiyye fi'l-Yemen**, Kâhire 1997.
- **Hakikat**, Abdürrefî', **Cünbüş-i Zeydiyye Der İnan**, Tahran 1359.
- **Hamîdu'd-Dîn**, Abdullâh b. Muhammed, **ez-Zeydiyye Kırâatun fi'l-Meşrû' ve Bahsu'l-Mukevvenât**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002
- **Hamîduddîn**, Abdullah b. Muhammed b. İsmail, **ez-Zeydiyye**, Muessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, 'Ammân, 2000.
- **Harusi**, Salim b. Hilal, **el-Fikrî's-siyasi inde'l-İbadiyye ve'z-Zeydiyye**, Mektebetu Medbuli, Kahire 2006.
- **Hasan**, Hudayrî -Ahmed, **Kıyâmu Devleti'z-Zeydiyye fi'l-Yemen**, Mektebetu'l-Medbuli, Kahire 1996.
- **Hatîb**, Sâlih Ahmed, **Zeyd b. Ali -el-Mufterâ 'aleyh-**, el-Mektebetu'l-Feysaliyye, yy. 1984.
- **Haykel**, Bernard, "Rebellion, migration or consultative democracy? The **Zaydis** and their detractors in Yemen", *Al-Masâr*, 2000, Vol. I, Issue 1, pp. 38-44
- **Haykel**, Bernard, "Dissembling Descent or How the Barber Lost his Urban Identity and Evidence in Eighteenth Century Zaydi Yemen", *Islamic Law & Society*, Aug2002, Vol. 9 Issue 2, pp. 194-230.
- **Haykel**, Bernard, "İslâm'ı Mezhepleri Yok Ederek İslah Etmek: Şevkâni ve Yemen'de Onu Tenkit Eden Zeydiler", çev.: Nail Okuyucu, *İslam Hukuk Araştırmaları Dergisi*, sayı: 15 (2010), ss. 127-150.

- Hüseynî, Ahmed, **Müellafâtü'z-Zeydiyye**, Kum 1413/1993.
- **İmam Kâsım b. Muhammed b. Ali** er-Reşid, **Mecmûu Resâil-i'İmâm el-Kâsım b. Muhammed b. Ali**, Müessesu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003
- **İzzî**, Muhammed b. Abdillâh, **el-Kavlu'l-Mubîn fî Fezâil-i Ehli'l-Beyti'l-Mutahhirîn**, Müessesu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001
- **İzzî**, Muhammed b. Yahyâ Medâis, **el-Kâşifu'l-Emîn an Cevâhiri'l-Ikdi's-Semîn**,
- **İzzân**, Muhammed Yahya Salim, **Sahâbe inde'z-Zeydiyye**, San'a 1424/2004.
- **Kalisch**, Muhammed, "Usûlu'z-Zeydiyye ve Neş'etu'l-Firaki'l-İslâmiyye", **el-Mesâr**, V(2004 Sayf), S. 2.
- **Kâsımî**, Ahmed b. İmam Hâdî Hasan b. Yahyâ, **el-İlmu'l-Vâsım fi'r-Reddi ale'l-Ravdi'l-Bâsım**, thk: Abdullah b. Hamûd el-İzzî, Müessesu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Khan**, M. S. , "The Early History of **Zaydî** Shi'ism in Daylamân and Gilân", **ZDGM**, 1975, vol. 125, pp. 301-314.
- **Kohlberg**, Etan, "Some Zaydî Views on the Companions of the Prophet", *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 39, No. 1 (1976), ss. 91-98.
- **Kruse**, H. , "Taşkîr und ğihâd bei den Zaiditen des Jemen", **Welt des Islams**, 1984, Vol. 23-24, pp. 424-457.
- Kurio, H., "Die Imame des Jemen in den arabischen Handschriften der Staatsbibliothek [Berlin]", **Staatsbibliothek Preussische Kulturbesitz: Mitteilungen**, 1983, Vol. 15, pp. 166-173.
- **Lux**, Abdullah, "Yemen's last **Zaydî** Imam: the shabab al-mu'min, the Malazim, and 'hizb allah' in the thought of Ḥusayn Badr al-Dîn al-Ḥuthî", *Contemporary Arab Affairs*, Jul. 2009, Vol. 2 Issue 3, pp. 369-434.
- **Madelung**, Wilferd, "Kâsım b. İbrahim ve Hristiyan Teolojisi", çev.: Mehmet Ümit, *Gazi Üniv. Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2002/2, c. 1, Sayı:2, ss. 325-334.
- **Madelung**, Wilferd, "A Muṭarrifi manuscript", **Proceedings of the Vith Congress of Arabic and Islamic Studies**, Stockholm/Leiden 1975, ss. 75-83.
- **Madelung**, Wilferd, "Zu einigen Werken des Imams Abū Ṭâlib an-Nâtiq bi-l-Ḥaqq," **Der Islam**, vol 63 (1986), pp. 5-10.
- **Madelung**, Wilferd, "The Origins of The Yemenite *Hijra*," **Arabicus Felix Luminosus Britannicus**. Essays in honour of A.F.L. Beeston on his eightieth birthday, Reading 1991, pp. 25-44.
- **Madelung**, Wilferd, "The Alid Rulers of Tabaristan, Daylamân and Gilân", *Atti del Terzo Congresso é Islamici, Ravello 01-06 Settembre 1966*, Napoli 1967, ss. 483-492.
- **Madelung**, Wilferd, "Ebû İshâk es-Sâbî on the Alids of Tabaristân and Gilân", **J.N.E.S. , 1967.**
- **Madelung**, Wilferd, "Religiöse Literatur des Islam. Die Zaidiya," **Grundriss der arabischen Philologie**, I-III, eds. Wolfdietrich Fischer & Helmut Gâtje, Wiesbaden 1987, vol. 2, pp. 358-63.

- **Madelung**, Wilferd (der. ve nşr.), **Ahbâru eimmeti'z-Zeydiyye fi Taberistân ve Deylemân ve Gilân**, Franz Steiner Verlag, Beirut 1987.
- **Madelung**, Wilferd, **Der Imam al-Gasım ibn İbrahim und die Glaubenslehre der Zaiditen**, Berlin 1965.
- **Mansur**, Muhammed b. Muhammed b. Mutahhar, **Berku'l-yeman ala kudsiyyeti'l-ıman**, Matbuatu Merkezi Bedr el-İlmi ve's-Sekafi, San'a 1424/2003.
- **Mansur**, Muhammed b. Muhammed b. Mutahhar, **el-Kada ve'l-kader**, Merkezü Bedr el-İlmi ve's-Sekafi, San'a 1424/2003.
- **Mehdî**, Fâtıma binti Ahsen, **el-Cevâbâtü'l-Müfide ale'l-Mesâilü'l-Adıde**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **Mehdî**, Fâtıma binti Ahsen, **Hulyetu'l-Yakîn fi'r-Rucüi ile'l-Hakki'l-Yakîn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **Mekalih**, Abdulaziz, **Kırâe fi fikri'z-Zeydiyye ve'l-Mu'tezile**, Daru'l-Avde, Beyrût 1982.
- **Mortel**, Richard T. , "Zaydi Shiism and the Hasanid Sharifs of Mecca", *International Journal of Middle East Studies*, Vol. 19, No. 4 (Nov., 1987), ss. 455-472.
- **Muhammed b. Kâsım ed-Dâ'î**, **el-Ğaybu'l-Mutlak**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003.
- **Muhammed b. Kâsım ed-Dâ'î**, **el-İstifâu Sırru'l-İbtilâ**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Muhammed b. Kâsım ed-Dâ'î**, **Ma'rifetu'llah**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003
- **Müeyyedî**, Abdurrahmân b. Hüseyin Şâyem, **Ref'u'l-Hasâsati an Kurrâi Lubâbi'l-Masâsati ve Şerhu Nazmi'l-Hulâsati lil-İmâmi'l-Hâdî b. İbrâhîm el-Vezîr**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002
- **Nâcî Hasen**, **Sevratu Zeyd b. Ali**, Necef 1996.
- **Öz**, Mustafa, "Zeyd b. Zeynelâbidîn ve Zeydiyye", *MÜİFD*, 19 (2000), ss. 43-58.
- **Öztürk**, Resul Öztürk, **Kâsım er-Ressî ve Zeydiyye Kelâmı**, Ahenk Yayınları, Van 2008
- **Sa'dî**, Ahmed b. Yahyâ, **Mukaddimetu Kitâbi'l-Maksadi'l-Hasen ve'l-Mesleki'l-Vâzıhı's-Sünen**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Sa'dî**, Yahyâ b. Abdillâh (v.1414), **Risâletu'l-Gufrân ed-Dâletu alâ Rahmeti'l-Meliki'd-Deyyân**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002
- **Salmoni**, Barak A. Ve diğerleri, **Regime and periphery in Northern Yemen : the Huthi Phenomenon**, The RAND Corporation, Pittsburgh 2010.
- **Sawwaf**, M.M, **Mukâtil b. Süleyman an Early Zaydi Theologian with Special Reference to his Tafsir al-Khamsmiat Aya**, Oxford 1960-1970 (Doktora Tezi).
- **Serjeant**, R.B. , "The Zaydi Tribes of the Yemen: A New Field Study", *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 55, No. 1 (1992), ss. 16-21.
- **Serjeant**, R.B. , "The interplay between tribal affinities and religious (Zaydî) authority in the Yemen", **Al-Abhath**, 1982, Vol. 30, pp. 11-50.

- **Serjeant**, R.B. , "The Yemeni poet Al-Zubayrî and his polemic against the **Zaydî** Imāms", **Arabian Studies**, 1979, Vol. 5, pp. 87-130.
- **Simonowitz**, David, "Political" implications of the **Zaydî** concept of Imamate in early medieval Yemen", **Al-Masar**, 2002, Vol. III, Issue 2, pp. 23-40.
- **Strothmann**, Rudolph, "Das Problem der literarischen Persönlichkeit Zaid b. 'Ali", **Der Islam**, 1923, vol. XIII, pp. 1-52.
- **Strothmann**, Rudolph, "Die Literatur der Zaiditen", *Der Islam* Band 1, Heft 1, (1910), pp. 354-368.
- **Strothmann**, Rudolph, "Die Literatur der Zaiditen", *Der Islam*, Band 2 (1911), 49-78.
- **Subhî**, Ahmed Mahmud, **el-İmāmu'l-Muctehid Yahyâ b. Hamza ve Ârâuhu'l-Kelâmiyye**, Menşûrātu'l-Asri'l-Hadîs, I.bsk, 1990
- **Subhi**, Ahmed Mahmud, **ez-Zeydiyye fi İlmi'l-Kelâm**, Beyrut 1991.
- **Subhi**, Ahmed Mahmud, **ez-Zeydiyye**, Kahire 1984.
- **Subhi**, Ahmed Mahmud, **ez-Zeydiyye-fi ilmi kelâm**, Dâru'n-Nahdati'l-Arabiyye, Beyrut, 1991.
- **Şami**, Abdüldemir, **Târîhu Fırkati'z-Zeydiyye Beyne'l-Karni's-Sânî ve's-Sâlis**, Bağdad 1974.
- **Şerefüddin**, Ahmed Hüseyin, **Târîhu'l-Fikri'l-İslâmî fi'l-Yemen: Zeydiyye, Şâfiyye, İsmâiliyye**, Matbaatu'r-Riyad 1980.
- **Şerefüddin**, Ali b. Abdilkerim el-Fudayl, **ez-Zeydiyye: Nazariye ve Tatbikiye**, Oman 1985.
- **Şihârî**, Ali b. Abdillâh el-Hasanî, **Bulûğu'l-Ereb ve Kunûzu'z-Zehab fi Ma'rifeti'l-Mezhep**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002
- **Tasseron**, Ella Landau, "Zaydî Imams as Restorers of Religion: İhyâ' and Tajdid in Zaydî Literature", **Journal of Near Eastern Studies**, Vol. 49, No. 3 (Jul., 1990), ss. 247-263.
- **Taş**, Yasin, **Zeydiyye'de İmamet Düşüncesi Doğuşu ve Gelişmesi**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı İslam Mezhepleri Tarihi, İstanbul 2005.
- **Thiele**, Jan, "Propagating Mu'tazilism in the 6th/12th century Zaydiyya: the role of al-Hasan al-RaŞŞaŞ", **Arabica**, 57/5-6 (2010), pp. 536-58
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed, **el-Munteziu'l-Muhtâr fîmâ yeteallaku bi'l-İ'tikâdâti mine'l-Ehâdîsi ve'l-Âsâr**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001
- **Ümit**, Mehmet, "Zeydî Düşüncede Hz. Hüseyin ve Kerbelâ", (*Çeşitli Yönleriyle Kerbelâ*, I-III, Sivas 2010 içinde) c. I, ss. 493-500.
- **Ümit**, Mehmet, "Zeydî Gelenekte Nübüvvetin İspatı: Hâdî ile'l-Hak Örneği", *İslâmî İlimler Dergisi*, 2006/1, Cilt: 1, Sayı: 1, ss. 177-187.
- **Ümit**, Mehmet, "Ehl-i Beyt Merkezli Yaklaşımlarda Sahabe İmajı: Zeydiyye Örneği", {*H.z.Muhammed (s.a.v.) ve Evrensel Mesajı (20-22 Nisan 2007)*, Çorum 2007 içinde}, ss. 217-228.
- **Ümit**, Mehmet, "el-Hâdî ile'l-Hak ve Usûlü'd-Dîn Adlı Risalesi", *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2007/2, Cilt: VI, Sayı: 12, ss. 119-141.

- **Ümit**, Mehmet, "Kâsım Ressî ve *Mecmûu Kütüb ve Resâil'i*", *İslamî İlimler Dergisi*, 2009, c. IV, Sayı: 1-2, ss. 241-256.
- **Ümit**, Mehmet, "Kur'an'a Yönelik Tahrif İddialarına Zeydi Tepki", *Hittit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2006/1, Yıl: 5, Cilt: V, Sayı: 9, ss. 65-80.
- **Ümit**, Mehmet, "Usûlü'd-Dîne İlişkin İlk Zeydi Metinler", *Hittit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c. 6, sayı: 11, Çorum 2007, ss. 81-102.
- **Ümit**, Mehmet, **Zeydiyye-Mu'tezile Etkileşimi Zeyd b. Ali'den Kâsım er-Ressî'nin Ölümüne Kadar**, İSAM yay. , İstanbul 2010.
- **Yaşaroğlu**, Hasan, **Taberistan Zeydileri (250-316/864-929)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1998.
- Zeyd, Abbâs Muhammed, **Terâcîmu eimmeti ehl-i beyti'z-Zeydiyye, Ammân 1997.**
- **Zeyd**, Ali Muhammed, **Mu'teziletü'l-Yemen, Devletü'l-Hâdî ve Fikruhu**, Beyrut/San'a 1981.
- **Zeyd**, Ali Muhammed, **Les tendances de la pensée mu'tazilite au Yémen au VIème/XIIème siècle**, Thèse pour le Doctorat d'Etat. Université de Paris III, 1986.
- **Zeyd**, Ali Muhammed, **Tayyârâtü'l-Mu'tezileti'l-Yemen fi'l-karni's-sâdisi'l-hicrî**, San'a 1997.

2. Kur'an İlimleri

A. Klasik Eserler

- **A'kam**, Ahmed b. Ali, (IX/XV. asır) **Tefsîru'l-A'kam**, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'â, 1990.
- **Abdullah b. Hüseyin b. Kâsım er-Ressî, en-Nâsihu ve'l-Mensûhu mine'l-Kur'âni'l-Kerîm**, Müessesu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Hâdî İlelhak**, Yahya b. Hüseyin (298/911), **Tefsîru'l-Kur'ân**, (el-Mesâbihu's-Sâtia'tu'l-Envâr Tefsîru Ehli'l-Beyt içerisinde) tahk.: Muhammed Kâsım el-Hâşimî-Abdu's-Selam Abbas el-Vecîh, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de 1418/1998.
- **Hâkim el-Cüsemî**, Ebû Sa'd Muhsin b. Kerâme (493/1099), **Tenbîhu'l-Gafilîn**, tahk.: İbrahim Yahya ed-Dersî, Merkezu Ehli'l-Beyt, Sa'de 1421/2000
- **Muhammed b. Hüseyin b. Kâsım** (1067/1657), **Munteha'l-Merâm fi Şerhi Âyâtî'l-Ahkâm**, ed-Dâru'l-Yemeniyyeti li'n-Neşri ve't-Tevzî', II. bsk, 1938.
- **Necrî**, Abdullah b. Muhammed (877/1472), **Şâfi'l-Alîl fi Şerhi'l-Hamsemiati âyeten mine't-Tenzîl**, thk: Ahmed b. Ahmed eş-Şâmî, Mektebetu'l-Cilî'l-Cedîd, San'â, 1986.
- **Ressî**, Kâsım b. İbrahim (v.246/860), **Tefsîru'l-İmam Necmu Âli'r-Rasul**, (el-Mesâbihu's-Sâtia'tu'l-Envâr Tefsîru Ehli'l-Beyt içerisinde) tahk.: Muhammed Kâsım el-Hâşimî-Abdu's-Selam Abbas el-Vecîh, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de 1418/1998.
- **Şerefî**, Abdullah b. Ahmed, **el-Mesâbihu's-Sâtihati'l-Envâr fi Tefsiri'l-Eimmeti'l-Athâr (Tefsîru Âli'l-Beyt)**, tahk: Abdusselâm Abbâs el-Vecîh, Muhammed Kâsım el-Hâşimî, Mektebetu't-Turâsi'l-Yemenî, San'â, 1998.

A. Çağdaş Çalışmalar

- **Altuntaş**, Halil, **Necrî ve Tefsirdeki Metodu**, Basılmamış Doktora tezi, AÜS-
BE, Ankara 1994.
- **Çimen**, Abdullah, "Kâsım er-Ressî (246/860) ve Tefsir Metodu", *EKEV*, c. 12,
sayı: 34, ss. 167-190.
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed, **Miftâhu's-Seâde**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye,
San'a, 1424/2003.
- **Ünal**, Mehmet, "Zeydiyye'nin Kuran Tasavvuru ve Tefsir Dinamiklerine Dair",
İslâmî İlimler Dergisi, yıl: 5, sayı: 1 (Bahar 2010), ss. 175-197.
- **Ünal**, Mehmet, "Zeydiyye'nin Tefsir Anlayışı", *Tarihten Günümüze Kur'an'a Yak-
laşım*lar içinde ss. ss. 279-305), İlim Yayma Vakfı, İstanbul 2010.
- **Ünal**, Mehmet, **Zeydiyye'nin Tefsir Anlayışı**, İlahiyat yay. , Ankara 2008.
- **Zerzûr**, Adnan, **Hâkim el-Cüşemî ve menhecuhu fi't-tefsîr**, Müessesetü'r-
Risâle, Dimeşk 1391/1971.

3. Hadis

A. Klasik Eserler

- **Ahmed b. İsa b. Zeyd** (242/856), **Emâlî (Kitâbu Ra'bu's-Sad')**, Dâru'n-Nefâis,
Beyrut 1410/1990
- **Belhî**, Ebû Muhammed Hasan b. Ali (532/1137), **Silsiletu'l-İbrîz**, Sa'de 1415
- **Ebû Abdillâh Alevî**, Muhammed b. Ali (445/1053), **Tesmiyetu men Ravâ ani'l-
İmâm Zeyd mine't-Tâbi'in**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a,
1424/2003
- **Ebû Abdillâh el-Alevî** (445/1053), **el-Ezânü bihayyâ alâ Hayri'l-Amel**, thk:
Muhammed Yahyâ Sâlim İzzân,
- **el-Ekva'**, Ali b. Ahmed el-Ekva', **el-Ahbâru'l-Erbaûn el-Vesiletu ilâ Rabbi'l-
Âlemîn min Fezâil-i Emîri'l-Mu'minîn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye,
San'a, 1422/2002
- **İbnu'l-Vezir**, Muhammed b. İbrahim (840/1436), **er-Ravdu'l-Bâsim fi'z-Zebbi
an Sunneti Ebi'l-Kâsım**, tahk.: Ali b Muhammed el-Imran, Dâru Alemi'l-
Fevâid, Suud 1419
- **Kadi Ca'fer b. Abdillâh b. Abdisselam** (573/1177), **el-Erbaûne'l-Aleviyye ve
Şerhuhâ**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001.
- **Kâdî Ebû Ali Hasan b. Ali**, **el-Erbaûn fi Fezâil-i Emîri'l-Mu'minîn**, Müessesetu
Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003
- **Kâsımî**, Ahmed b. İmam Hâdi Hasan, **el-İlmü'l-Vâsım fi'r-Reddi ale'r-Ravzi'l-
Bâsim**, thk: Abdullah b. Hamûd el-İzzî, Müessesetu İmam Zeyd b. Ali es-
Sekâfiyye, San'a, 1424/2003
- **Kuraşî**, Ali b. Humeyd (635/1237), **Musned-u Şemsi'l-Ahbâr el-Muntekâ min
Kelâmi Nebiyyi'l-Muhtâr**, I-II, Mektebetu Yemeni'l-Kubra, San'a, 1407/1987.
- **Mansur Billah**, Abdullah b. Hamza (614/1217), **Hadîkatu'l-Hikmeti'n-
Nebeviyye fi Tefsiri'l-Erbaûne's-Seylakiyye**, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye,
San'a 1413/1991.

- **Murşid Billah**, Yahyâ b. Huseyin eş-Şecerî (479/1086), **Kitâbu'l-Emâlî**, Âlimü'l-Kütüb, Beyrût, 1983.
- **Natık Bilhak Ebû Tâlib** Yahyâ b. el-Huseyin el-Hârûmî (424/1032), **Teysîru'l-Metâlib fi Emâlî es-Seyyid Ebî Tâlib**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Sa'dî**, Abdullah b. Muhammed (647/1249), **Dureru'l-Ehâdîsi'n-Nebeviyye bi'l-Esânîdi'l-Yahyeviyye**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Vezîr**, Sârimuddîn İbrâhîm b. Muhammed (914/1508), **el-Feleku'd-Devvâr fi Ulûmi'l-Hadîs ve'l-Fıkhı ve'l-Âsâr**, tahk.: Muhammed Salim İzzân, I.bsk, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî-Dâru't-Turâsi'l-Yemenî, Sa'de 1415/1994
- **Zafer b. Dâ'î**, **Emâlî Zafer b. Dâ'î**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003
- **Zeyd b. Abdillâh el-Hâşimî** (400/1009), **el-Erbaûne'l-Hadîsi's-Seylekiyye-Zeyd b. Ali** (122/739), **el-Mecmûu'l-Hadîsi ve'l-Fıkhî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.

B. Çağdaş Çalışmalar

- **Bedruddîn el-Hûsî**, **el-Mutarrifiyye**, San'a 2001.
- **Bedruddîn el-Hûsî**, **ez-Zühri Ehâdisuhu ve Sîratuhu**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Bedrî'd-dîn el-Hûsî**, **el-Ğaratu's-Serîatu fi'r-Reddi ale't-Talîati**, thk: Abdülkerîm Ahmed Cedbân, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de, 1424/2003.
- **Bedrî'd-dîn el-Hûsî**, **Tahrîru'l-Efkâr**, thk: Ca'fer el-Hüseynî, el-Mecme'ul-Âlemî, Kum, 1418/1997
- **Demirci**, Kadir, "Çağdaş Zeydî Alimlerle Zeydiyye ve Hadis Üzerine", *Hadis Tetkikleri Dergisi*, IV/I (2006), ss. 151-165.
- **Demirci**, Kadir, Hicri III. Asırda Zeydî Bir Muhaddisin Metin Tenkidine Yaklaşımı", *İslâmî İlimler Dergisi*, yıl: 2, Sayı: 2, Güz 2007, ss. 11-28.
- **Demirci**, Kadir, **Zeydiyye'nin Hadis Anlayışı**, Basılmamış Doktora Tezi, A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2005.
- **Izzî**, Abdullah b. Hamud, **Ulûmu'l-Hadîs inde'z-Zeydiyye ve'l-Muhaddîsîn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001
- **İbn Huseyin**, Ali Hammûd Muhammed, **İthâfu't-Tâlib min Rivâyeti Emîri'l-Mu'minin 'Ali b. Ebî Tâlib**, Mektebetu'l-Yemenî'l-Kubrâ, San'â, 1993.
- **İzzân**, Muhammed Yahya, "Arzu'l-Hadis 'ale'l-Kur'an", **el-Mesâr**, sayı. I, San'â 2000.
- **İzzân**, Muhammed Yahya, **Hadîsu İftirâki'l-Ummeti Tahte'l-Micher**, Merkezu't-Turâs ve'l-Buhus el-Yemenî, San'a 1422/2001.
- **İzzî**, Abdullah b. Hammûd, **'Ulûmu'l-Hadîs 'inde'z-Zeydiyye ve'l-Muhaddîsîn**, Müessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, Sa'de, 2001.
- **Kelâbî**, Ebu'l-Huseyn Abdulvehhâb b. Hasan, **Fezâilu Emîri'l-Mu'minin Ali b. Ebî Tâlib birivâyeti Ebi'l-Hasan el-Kelâbî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003

- **Mahatvarî**, Murtaza, **Adâletu'r-Ruvât ve's-Şuhûd**, Mektebetu Bedr, San'a 1417/1997.
- **Mueyyed**, Hamud b. Abbas, **en-Nûru'l-Esnâ el-Câmi' li-Ehâdisi's-Şifâ**, I.bsk, Muessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002
- **Mueyyedî**, Mecduddin b. Muhammed, **Îdâhu'd-Delâle fi Tahkiki Ahkâmi'l-'Adâle**, Merkezu Ehli'l-Beyt li'd-Dirâsâti'l-İslâmiyye, Sa'de, 2000.
- **Mueyyedî**, Mecduddin b. Muhammed, **Levâmiu'l-Envâr fi Cevâmi'l-ulûm ve'l-âsâr ve terâcum uli'l-ilmî ve'l-enzâr**, tahk.: Muhammed Ali İsâ, I III, II.bsk, Merkezu Ehli'l-Beyt, Sa'de 1422/2001.
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed, **el-Munteziu'l-Muhtâr fimâ yeteallaku bi'l-İ'tikâdâti mine'l-Ehâdisi ve'l-Âsâr**, thk: Abdullah b. Hamûd el-İzzî, Müessesetu imam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 1421/2001.

4. Fıkıh

A. Klasik Eserler

- **Ansî**, Abdullah b. Zeyd (667/1269), **el-İrşâd ilâ Necâti'l-'İbâd**, thk. Abdus-selam Abbas el-Vecîh, Muhammed Kâsım el-Hâşimî, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de, 2000.
- **Ebû Tâlib Nâtık Bilhak** Yahya b. el-Hüseyn (424/1032), **Kitâbu't-tahrîr**, tahk.: Yahya Sâlim İzzân, Sa'de 1997.
- **Hâdî ile'l-Hak** Yahyâ b. el-Hüseyn (298/910), **Kitâbu'l-Ahkâm fi'l-Helâli ve'l-Harâm**, Mektebetü'l-Yemeni'l-Kubrâ, San'â, 1990.
- **Hâdî ile'l-Hak** Yahya b. el-Hüseyn (298/910), **Kitâbu'l-Muntehâb ve Kitâbu'l-Funûn**, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemenî, San'â, 1993.
- **İbn-i Miftâh**, Ebû'l-Hasan Abdullah (877/1472), **el-Munteze'u'l-Muhtâr mine'l-Ğaysi'l-Midrâr (Şerhu'l-Ezhâr)**, Mektebetu't-Turâsi'l-İslâmî, Sa'de 2003.
- **İbnu'l-Murtaza**, Ahmed b. Yahya (840/1436), **el-Bahru'z-Zahhâr el-Câmi' li-Mezâhibi Ulemâi'l-Emsâr**, Dâru'l-Kutubu'l-ilmîyye, Beyrut 1422/2001.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahya (840/1436), **Kitâbu'l-Ezhâr fi Fıkhi'l-Eimmeti'l-Athâr**, yy., 1972.
- **Kâdî Ca'fer Ahmed b. Abdisselam** (573/1177), **er-Ravdatu'l-Behiyye fi Mesâili'l-Mardıyye Şerhi Nuketi'l-'İbâdât**, Mektebetu'l-Yemeni'l-Kubrâ, San'â, 1987.
- **Kâsım b. Muhammed** (1029/1619), **el-İ'tisâm bi-hablillâhi'l-metîn**, I-V, I.bsk, Mektebetu Yemeni'l-Kubrâ, San'a 1408/1987.
- **Mansur Billah**, Abdullâh b. Hamza (614/1217), **Kitâbu's-Şâfi**, Lecnetun mine'l-Ulemâ, Dâru'l-Yemeni'l-Kubrâ, 1986.
- **Mansûr Billâh**, Abdullah b. Hamza (614/1217), **Mecmû'u Rasâili İmam Mansur Billah Abdullah b. Hamza (Mecmû'u'l-Mansûrî 2 içinde)**, thk. Abdusselam b. Abbas el-Vecîh, Muessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 2002.
- **Mueyyed Billâh**, Yahya b. Hamza Ali b. İbrahim El-Hüseynî (749/1348), **el-İntisâr 'alâ Ulemâi'l-Emsâr**, thk. Abdulvehhâb b. Ali Ali el-Mueyyed, Ali b. Ahmed Müfaddal, Muessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 2004.

- **Murâdî**, Muhammed b. Es'ad (603/1207), **el-Mühezzeb fi Fetâva'l-İmam el-Mansûr billâh Abdullâh b. Hamza**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Müeyyed Billah**, Ahmed b. Huseyn el-Hasanî (411/1020), **et-Tecrîd fi Fıkhi'l-İmâmeyni'l-A'zameyni el-Kâsım b. İbrâhîm ve'l-Hâdî Yahyâ b. el-Huseyn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- Mütevekkil Alallah Ahmed b. Süleymân (566/1170), **Usûlu'l-Ahkâm-i'l-Câmî li Edilleti'l-Helâli ve'l-Harâm**, tahk.: Dr. Murtazâ b. Zeyd el-Mahatvarî, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **San'ânî**, Ahmed b. Kâsım el-Yemânî, **et-Tâcu'l-Muzehheb li Ahkâmi'l-Mezheb Şerhu Metni'l-Ezhâr fi Fıkhi Eimmeti'l-Athâr**, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemânî, San'â, 1993.
- **San'ânî**, Muhammed b. İsmâil el-Emîr (1182/1768), **Tavzîhu'l-Efkâr li-Meânî Tenkîhu'l-Enzâr**, thk: M. Muhyi'd-dîn Abdulhamîd, Dâru İhyâi't-Turasi'l-Arabî, 1366
- **Semâvî**, Muhammed b. Salih (1241/1826), **el-Gatamtamu'z-Zahhâr el-Mutahhar li-Riyâzi'l-Ezhâr min Âsâri's-Seyli'l-Cerâr**, thk. Muhammed Yahya Salim İzzan, San'â, 1994.
- **Seyyâgî**, Ahmed b. Ahmed b. Muhammed (1402/1982), **el-Menhecû'l-Munîr Tetimmetü'r-Ravdi'n-Nadîr**, thk. Abdullah b. Hammûd el-İzzî, Müessesetu'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 2005.
- **Seyyâgî**, Şerâfüddîn Huseyin b. Ahmed el-Hamîmî es-San'ânî (1221/1806) **Kitâbu'r-Ravdi'n Nadîr Şerhi Mecmû'î'l-Fıkhi'l-Kebîr**, Dâru'l-Cil, Beyrut, t.y.
- **Zeyd b. Ali** (122/739), **el-Mecmûu'l-Hadîsî ve'l-Fıkhi**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002
- **Zeyd b. Ali** (122/739), **Menseku'l-Hacc ve Ahkâmuh**, thk: Abdullah Hamûd el-İzzî, Müessesetu İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 1424/2003.

B. Çağdaş Çalışmalar

- **Abdulfettah el-Kıbsî**, **Ekîmi's-Salâti**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003.
- **İzzî**, Muhammed b. Abdillâh, **Tahkîku'l-Emel fi't-Tahzîri mine'l-Hiyel**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Kazî**, A.K., "Notes On The Development of Zaidi Law", **Abr, Nahrain**, Leiden, 1961.
- **Mecdü'd-dîn el-Mueyyidî**, **et-Tuhaf Şerhu'z-Zülef**, Mektebetu Merkez-i Bedr, San'â 1996.
- **Mervenî**, Abdurrahman b. Muhammed, **Ref'u'l-İşkâl an mâ yesilu ile'l-meyyiti min sevâbi'l-A'mâlî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Mueyyed**, Hammud b. Abbas, **en-Nûru'l-Esnâ el-Câmiu li-Ehâdisu's-Şifâ**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002.
- **Muhammed b. el-Alevî**, el-Mâlikî el-Hasanî, **Tahkîku'l-Âmâl fimâ yenfe'u'l-Meyyite mine'l-A'mâl**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1424/2003.

- **Salah b. Ahmed, el-Haccu ve'l-Umratu**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Semâvî**, Muhammed b. Salih (1241/1826), **el-Gatamtamu'z-Zahhâr el-Mutahhar li- Riyâzi'l-Ezhâr min Âsâri's-Seyli'l-Cerâr**, tahk.: Muhammed Yahya Salim İzzan, San'a 1415/1994.
- **Şerefüddîn**, Ali b. Abdilkerim, **Risâletâni fi'l-İrsâli ve'l-Ezâni bi Hayye ala hayri'l-amel**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed, **el-Enzâru's-Sedîdetu fi'l-Fevâidi'l-Müfideti**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1422/2002.
- **Ucrî**, Seyyid Muhammed b. Hasan, **İ'lâmu'l-A'lâm bi Edilleti'l-Ahkâm**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1423/2002.

5. Usûl-ü Fıkıh

A. Klasik Kaynaklar

- **Abdullah b. Hamza** (614/1217), **Safvetu'l-İhtiyâr fi Usûli'l-Fıkıh**, Merkezi Ehl-i beyt li'd-Dirâsâti'l-İslâmiyye, Yemen, 2002.
- **Hâdi Lidînillah**, Hasan b. Yahyâ el-Kâsımî (1343/1924), **el-Fevâidu't-Tâmme fi ilmi Usûli'l-Fıkıh**, Merkezi'n-Nûr, Sa'de 1996.
- **Huseyin b. Emir Kâsım b. Muhammed** (1050/1640), **Hidâyetu'l-'Ukûl ilâ Gâyeti's-Sûl**, 2. baskı, yy., 1401.
- **İbn Behrân**, Muhammed b. Yahya (957/1550), **Metnu'l-Kâfil**, tahk.: Murtaza el-Mahatvarî, I.bsk, Mektebetu Bedr, San'a 1422/2001.
- **İbn Behrân**, Muhammed b. Yahya es-Sa'dî, (957/1550), **Metnu'l-Kâfil**, thk. Murtaza b. Zeyd el-Mahatvarî, Mektebetu Bedr, San'â, 2001.
- **İbn Bilal**, Ali, **İ'lâmu'l-A'lâm bi Edilleti'l-Ahkâm**, Müessesetu imam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'â, 2002.
- **İbn Lokmân**, Şemsüddîn Ahmed b. Muhammed, (1039/1630), **el-Kâşif li zevî'l-Ukûl an Vucûhi'l-Kâfil bi Neyli's-Seûl**, Murtaza b. Zeyd el-Mahatvarî, Merkezü Bedr li't-Tıba'a ve'n-Neşr ve't-Tevzi', San'a 1425/2004.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahyâ (840/1436), **Kitabu Mi'yâri'l-'Ukûl fi 'İlmi'l-Usûl**, (el-Bahru'z-Zehhâr el-Câmi'u li Mezâhibi 'Ulemâi'l-Emsâr içinde), tlk. Muhammed Muhammed Tâmir, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 2001.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahyâ (840/1436), **Minhâcu'l-Vusûl ilâ Mi'yâri'l-'Ukûl fi ilmi'l-Usûl**, tahk.: Ahmed Ali el-Mâhizî, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'â 1992.
- **Kâsım b. Muhammed** (1029/1619), **el-İrşâd ilâ Sebîli'r-Reşâd**, tahk.: Muhammed Yahya Salim İzzân, I.bsk, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1417/1996.
- Kâsım b. Muhammed (1029/1619), **Mirkâtu'l-Vusûl ilâ ilmi'l-Usûl**, tahk.: Muhammed Yahya Salim İzzân, I.bsk, Dâru't-Turâsi'l-Yemenî, San'a 1412/1992.
- **Sârimu'd-dîn el-Vezîr** (914/1508), **el-Fusûlu'l-Lu'luiyye**, Merkezi't-Turas ve'l-Buhûsi'l-Yemenî, Beyrut, 2001.

- **Taberî**, Ali b. Muhammed (1072/1662) **Kitabu Şifâi Ğalîli's-Sâil 'ammâ Tahammelehu'l-Kâfil**, Mektebetu'l-Yemeni'l-Kubrâ, San'â, t.y.
- **Taberî**, Ali b. Salah (1071/1660), **Kitâbu Şifâ-i Ğalîli's-Sâilammâ Tahammuluhu'l-Kâfil**, Mektebetu'l-Yemeni'l-Kubra, I-II, I.bsk, San'a 1408/1988.
- **Veẓîr**, Sârimuddîn İbrahim b. Muhammed (914/1508), **el-Fusûlu'l-Lu'luiyye fi Usûl-i Fıkhi'l-İtrati'z-Zekiyye ve A'lâmi'l-Ummeti'l-Muhammediyye**, thk. Muhammed Yahyâ Sâlim 'İzzân, Merkezi't-Turâs ve'l-Buhûsi'l-Yemenî ve Dâru'l-Menâhil, Beyrût, 2001.

B. Çağdaş Çalışmalar

- **Kalisch**, Muhammed, "Usûlu'z-Zeydiyye ve Neş'etu'l-Firaki'l-İslâmiyye", **el-Mesâr**, V(2004 Sayf), S. 2.
- **Kavalcioğlu**, Abdullah, **Zeydiyye Mezhebinin Usûl-ü Fıkıh Kaynakları**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 2009.
- **Mahatvarî**, Murtaza b. Zeyd, **Mebâhis fi Usûli'l-Fıkıh**, Merkezi Bedri'l-İlmî ve's-Sekâfi, San'â, 2002.
- **Mahatvarî**, Murtaza b. Zeyd, **Şerhu muhtasari ala metni'l-kafile**, Merkezü Bedr li't-Tıba'a ve'n-Neşr ve't-Tevzi', San'a 1422/2001.
- **Mahatvarî**, Murtaza b. Zeyd, **Usulü'l-fıkıh el-hükümü's-şer'i ve müteallikatıha**, Merkezü Bedr li't-Tıba'a ve'n-Neşr ve't-Tevzi', San'a 1429/2008.
- **Vâsi'î**, Abdolvâsi' b. Yahyâ (ö.1379/1959), **Tehzîbu'l-'Ukûl fi 'İlmi'l-Usûl**, yy., 1973.
- **Veẓîr**, Ahmed b. Muhammed, **el-Musaffâ fi Usûli'l-Fıkıh**, San'a 1372.
- **Veẓîr**, İsmail b. İbrahim, **Mebâhis fi Usûli'l-Fıkıh**, Merkezi't-Turâs ve'l-Buhûsi'l-Yemenî, San'â 2003.
- **Veẓîr**, İsmail b. İbrahim, **Mede'l-Ahz bi Haber-i Âhâd 'inde'z-Zeydiyye**, (Basılmamış yüksek lisans tezi), San'â, ty.
- **Veẓîr**, İsmail b. İbrahim, **Raf'u Te'âruzi'l-Edille 'inde'l-Usûliyyîn** (Basılmamış doktora tezi), **Câmiatü Ümmi Dermân el-İslâmiyye Külliyyetü's-Şerîah ve'l-Kânûn Kısmu'd-Dirâsâti'l-'Ulyâ**, Sûdan, ty.
- **Veẓîr**, İsmâil b. İbrahim, **Mede'l-Ahz bi Haber-i ahad inde'z-Zeydiyye**, Basılmamış Master Tezi, San'a ts.
- **Veẓîr**, İsmâil b. İbrahim, **Ref'u Teâruzi'l-Edille inde'l-Usûliyyîn**, (Basılmamış Doktora Tezi) **Câmiatu Ümmi Dermân el-İslâmiyye Külliyyetu's-Şerîah ve'l-Kanûn Kısmu'd-Dirâsâti'l-Ulyâ**, Sûdân, ts.
- **Yücel**, Fatih, **Zeydi Usulcülerin Delil Anlayışı**, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008.

6. Siyer, Terâcim ve Tarih

A. Klasik Eserler

- **Alevî**, Ali b. Muhammed b. Ubeydullâh Abbâsî, **Sîretü'l-Hâdî İlelhak Yahya b. el-Hüseyn**, tahk.: Süheyl Zekkâr, Beyrut 1972.

- **Cürcanî**, İmâm Mürşid Billâh Yahyâ b. el-Hüseyin, **Sîratu'l-İmâm el-Mueyyed Billâh Ahmed b. el-Hüseyin el-Hârûnî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Ebu'l-Abbâs el-Hasanî**, Ahmed b. İbrâhîm (353/964), **el-Mesâbîhu fi's-Sirati ve't-Târîh**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **el-Âmulî**, Ali b. Bilâl ez-Zeydî (IV. yy/X. yy), **Tetimmetü mesâbîhi Ebi'l-Abbâs el-Hasenî**, (Ebû'l-Abbas el-Hasenî'nin *el-Mesâbîh*'i ile birlikte), thk. Abdullah b. Abdullah b. Ahmed el-Havsî, Müessesetü'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye-Mektebetü'l-İmam Zeyd b. Ali, Amman-San'a 2002.
- **Fakîh el-Kâdî**, el-Hüseyin b. Ahmed b. Ya'kûb (IV./X.yy), **Sîretü'l-İmâm el-Mansûr Billah el-Kâsım b. Ali el-Iyâni**, thk. Abdullah b. Muhammed el-Habeşî, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1996.
- **İbn Ebi'r-Ricâl**, Ahmed b. Sâlih (1092/1681), **Matlau'l-büdûr ve mecmau'l-buhûr**, I-IV, tahk.: Abdüsselâm Abbâs el-Vecîh-Muhammed Yahya Sâlim İzzân, Merkezüt-Türâs ve'l-Buhûsu'l-Yemenî, 1425/2004.
- **İbn Fend**, Muhammed b. Ali b. Yunus (916/1510), **Meâsiru'l-Ebrâr fi Tafsîli Mucmelâti Cevâhiri'l-Ahbâr**, I-III, thk. Abdusselam Abbas el-Vecîh, Halid Kâsım Muhammed, Müessesetü'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1423/2002.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahyâ (840/1436), **el-Munyetu ve'l-Emel fi Şerhi'l-Mileli ve'n-Nihal**, thk: Muhammed Cevvâd Meşkûr, II.bsk, Dâru'n-Nidâ, 1990.
- **İbrâhîm b. Kâsım** (1152/1739), **Sîrati'd-Dalâl**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **İbrâhîm b. Kasım** Mueyyed Billâh (1152/1739) **Tabakâtu'z-Zeydiyyeti'l-Kubrâ (Kısmu's-sâlis)**, thk. Abdusselam b. Abbas el-Vecîh, Müessesetü'l-İmam Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, 'Ammân 2001.
- **Mueyyedî**, Yahya b. Muhammed, **el-İmâmu'l-Hâdî ile'l-Hakkı Şumû'un Lâ Tantafti ve Eşcârün Dâimetu's-Semer**, thk: Abdurrahman b. Muhammed, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002
- **Muhallî**, Ahmed b. Muhammed (ö.652/1254), **el-Hadâiku'l-Verdiyye fi Menâkıbi Eimmeti'z-Zeydiyye**, thk. Murtazâ b. Zeyd el-Mahatvarî, Mektebetu Merkezi Bedr, San'â, 2002.
- **Nâtık Bilhak Ebû Tâlib**, Yahya b. el-Huseyin el-Hârûnî, (424/1032), **el-İfâde fi Târîhi Eimmeti'z-Zeydiyye**, tahk.: Muhammed Yahya Salim İzzân, I.bsk, Dâru'l-Hikmeti'l-Yemâniyye, San'a 1417/1996
- **Razî**, Ahmed b. Sehl (IV. asrın ilk çeyreği/X. Asrın ilk çeyreği), **Ahbâru Fah ve haberu Yahya b. Abdillâh ve Ehîhi İdris b. Abdillâh**, thk. Mahir Cerrâr, Daru'l-Garbi'l-İslâmî, Beyrut 1995.
- **Şerefi**, Hüseyin b. Nâsır (1111/1699), **Matmahu'l-Âmâl fi İkâzi Ceheletu'l-Ummâl min**
- **Şerefüddîn** Hasan b. Hüseyin, **Matla'ul-Ekmâr ve Mecmeu'l-Enhâr fi Zikri'l-Meşâhiri min Ulemâi Zimâr**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.

- **Yahya b. Hüseyin b. Kâsım b. Muhammed b. Ali** (1100/1689), **Enbâu'z-zamân fi ahbâri'l-Yemen**, tahk.: Muhammed Abdullâh Mâdî, Mektebetü's-Sekâfeti'l-Yemeniyye, yy. ts.
- **Yahya b. Hüseyin b. Kâsım b. Muhammed b. Ali** (1100/1689), **Gâyetü'l-emânî fi ahbâri kutri'l-Yemânî**, tahk.: Saïd Abdülfettâh Âşûr, Dâru'l-Kütübî'l-Arabî, Kâhire 1388/1968.

B. Çağdaş Çalışmalar

- **Abbâs, Muhammed Zeyd, Terâcimu eimmeti Ehl-i Beyti'z-Zeydiyye**, Amman 1997.
- **Dresch, Paul, Tribes, Government and History in Yemen**, Clarendon Press, Oxford 1989.
- **Dresch, Paul, A History of Modern Yemen**, Cambridge University Press, 2000.
- **Ebû'l-Ferec el-İsfehânî**, Ali b. Hüseyin (356/967), **Mekâtîlu't-Tâlibiyyîn**, thk. es-Seyyid Ahmed Sakr, Müessesetü'l-A'lemî li'l-Matbûât, Beyrut 1987.
- **Ebû Zehra, Muhammed, el-İmâm Zeyd hayâtuhu ve asruhu-ârâuhu ve fikhuhu**, Dâru'l-Fikri'l-Arabî, Beyrut ts.
- **Fîşî, Yusuf b. Abdillâh, el-İmâmü'l-Kâsım el-Iyânî**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003
- **Gochenour, David Thomas, The Penetration of Zaydi İslam into early Medieval Yemen**, Ann Arbor: University Microfilms International, 1990.
- **Habeşî, Abdullah Muhammed, er-Ruhâletu'l-Yemeniyyûn Ruhâlâtuhum Şarkan ve Garben**, Mektebetu'l-İrşâd, 1409
- **Habeşî, Abdullah Muhammed, Masdaru'l-Fikri'l-İslâmî fi'l-Yemen**, Beyrut, 1988.
- **Hiyed, A.A.H., Relation between the Yemen and South Arabia during the Zaydi Imâmate of al-Qasım 1626-1732**, Edinburg 1973. (Edinburgh Üniversitesinde Doktora Tezi).
- **Hüseynî, Seyyid Ahmed, Müellefatü'z-Zeydiyye**, Mektebetu Ayetullah el-Uzma el-Mar'aşi en-Necefi, Kum 1413.
- **İzzî, Abdullâh b. Hamûd b. Dirhem, Câmiu'l-İmâm el-Hâdî**, Metâbiu'l-Mufaddal, l.bsk. 1999
- **İzzî, Abdullâh b. Hamûd, Arzun li-Hayâti'l-İmâm el-Mansûr billâhi Abdullâh b. Hamza**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Jarrar, Maher, "Some lights on an early Zaydite manuscript: Akhbâr Fakhkh wa-khabar Yahyâ b. Abdallâh"**, **Asiatische Studien**, 1993, Vol. 47 Issue ii, pp. 279-297.
- **Kropp, M., "The realm of evil: the struggle of Ottomans and Zaidis in the 16th-17th centuries as reflected in historiography"**, **Yemen-present and past**. Ed. B.Knutsson, V.Mattsson, M.Persson: Lund University Press, Lund pp. 87-95.
- **Muhsin b. Hasan b. Kâsım, Târîhu'l-Yemen Asru'l-İstiklâl ani'l-Hukmi'l-Osmânî el-Evvel (1056-1160/1743-1747)**, thk: Abdullah el-Habeşî, Metâbiu'l-Mufaddal, San'a 1411.
- **Müsned**, Abdullah b. Ali, **el-Aleviyyûn ve'l-Abbasiyyûn ve Da'vetü Âli'l-Beyt**, Dâru'l-Menâr, Kahire 1991.

- **Nu'mân**, Abdulfettâh Şâyif, **el-İmamü'l-Hâdî Yahyâ b. Huseyin b. Kâsım er-Rassî Veliyyen ve Fakihan ve Mücâhiden**, y.y., t.y.
- **Rabaî**, Müferrih b. Ahmed, **Sîretü'l-emireyni'l-celileyni's-şerifeyni'l-fâzileyn el-Kâsım ve Muhammed ibnâ Ca'fer b. İmâm el-Kâsım b. Ali el-Ayyânî**, tahk.: R. Seyyid-A.M. Abdullatif, Beyrut 1993.
- **Sâbî**, Ebû İshak İbrahim b. Hilal el-Kâtib, **Kitâb et-Tâcî**, thk: Wilfred Madelung, Beyrut 1987.
- **Sâhib b. Abbâd**, **Resâilu's-Sâhib**, thk: Abdulvehhab Azam ve Şevki Dayf,
- **Saib Abdülhamid**, **Mu'cemu müerrihiyyi's-Şia: el-İmamiyye, ez-Zeydiyye, el-İsmailiyye**, Müessesetu Dâireti Maârifil-Fıkhi'l-İslâmî, Kum 2004.
- **Seyyid**, Eymen Fuad, **Târîhu'l-Mezâhibi'd-Diniyye fî Bilâdi Yemen hatta Nihâyeti karni's-sâdisi'l-hicrî**, Kahire 1988.
- **Şâmî**, Ahmed b. Muhammed, **Cinâyetu'l-Ekva' alâ Zehâiri'l-Hemedânî**, Dâru'n-Nefâis, Beyrut 1400.
- **Şâmî**, Fadile Abdulemir, **Târîhu'l-Fırkatı'z-Zeydiyye**, Nefes 1394/1974
- **Şevkânî**, Muhammed b. Ali, **el-Bedru't-Tâli'**, Mektebetu'l-Hayr, I.bsk. 1998
- **Umerî**, Hüseyin Abdullah, **Mietu Âm min Târîhi'l-Yemeni'l-Hadis**, Dâru'l-Fıkr, 1408.
- **Vecîh**, Abdu's-Selâm b. Abbâs, **A'lâmu'n-Nisâ fi'l-Yemen**, Mektebetu Dâru't-Turâs, I.bsk. 1991
- **Vecîh**, Abdusselâm b. Abbâs, **A'lâmu'l-Müellifine'z-Zeydiyye**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1420/2000.
- **Vecîh**, Abdusselâm b. Abbâs, **Mu'cemu Ricâli'l-İ'tibâr ve Selvetu'l-Ârifin**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Zahif**, Muhammed b. Ali, **Maâsu'ru'l-Ebrâr fî Tefsîli Mücmelâti Cevâhiri'l-Ahbâr ve Tüsemma'l-Levâhiki'n-Nediyye lil-Hadâiki'l-Verdiyye**, thk: Abdusselâm Abbâs el-Vecih, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001
- **Zebâra**, Muhammed b. Muhammed, **Eimmetu'l-Yemen fi'l-Karni'r-Râbii'l-Aşer**, el-Matbaatu's-Selefiyye, 1376.

7. Ahlâk

A. Klasik Eserler

- **Hârûnî**, Ahmed b. Hüseyin (411/1020), **Siyâsetu'l-Mürîdîn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Hüseyin b. Kâsım** b. Muhammed, **Âdâbu'l-Ulemâi ve'l-Müteallimîn**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1423/2002.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahya, **Hayâtu'l-Kulûb fî İhyâ-i İbâdeti Allâmi'l-Guyûb**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **İbnü'l-Murtazâ**, Ahmed b. Yahya, **Tekmiletu'l-Ahkâm ve't-Tasfiyetu min Bevâtini'l-Âsâm**, Müessesetu Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **İmâm Mansûr Billâh** Abdullâh b. Hamza (614/1217), **Risâletu's-Sebât fimâ ale'l-Benîn ve'l-Benât**,

- **İmam Muvaffak Billâh** Hüseyin b. İsmâil el-Curcânî (430/1038), **el-İ'tibâr ve Selvetu'l-Ârifin**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001.
- **Murâdî**, Muhammed b. Mansûr (290/902), **Kitâbu'z-Zikr**, thk: Yahyâ Sâlim İzzân, Mektebetü Bedr, San'â 1417/1997.
- **Zeynu'l-Âbidîn** Ali b. Hüseyin (95/714), **es-Sahifetu's-Seccâdiye**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-S- **Yahyâ b. Hamza** (749/1348), **ed-Dîbâcu'l-Vadiyyi fi'l-Keşfi an Esrâri Kelâmi'l-Vasiyyi**, thk: Hâlid Kâsım el-Mütevekkil, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.

B. Çağdaş Çalışmalar

- **İbrâhîm b. Mehdî**, **el-Vesîletu ile'r-Rahmân bi'l-İbtihâli ileyhi bi-Âyi'l-Kur'an ve bi'l-Esmâi'l-Husnâ ve Sıfâti'l-Vahibi'l-Mennân**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Ma'merî** Ahmed b. Kâsım b. Ahmed (1372/1953), **es-Semâru'l-Muctenâtu fi Fazli'l-İlmi ve'l-Ulemâi ve'l-Hudâti**, thk: Abdullâh b. Abdullâh el-Hûsî,
- **Mehdî**, Fatıma binti Ahsen, **İleyke Uhtî el-Mu'mine**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1424/2003.
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed (1407/1987), **Rızâu'r-Rahmân fi'z-Zikri ve'd-Duâi ve Tilâveti'l-Kur'an**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1422/2002.
- **Ucrî**, Ali b. Muhammed (1407/1987), **Menhelu's-Seâdeti fi zikri şeyin mimmâ kâne aleyhi Safvetu's-Sâdeti mine'z-Zühdi, ve'l-Vera'ı ve'l-İbâdeti**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a 1421/2001
- **Veşelî**, Ahmed b. Muhammed, **Nasîhatu li-Tullâbi'l-İlm**, Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, I.bsk. 2002.
- **Yahya b. Hamza**, **Terbiyetu'l-Ebnâ** (Muntezi'un min Kitâbi Tasfiyetu'l-Kulûb lil-İmam Yahya b. Hamza), Müessesetü Zeyd b. Ali es-Sekâfiyye, San'a, 1421/2001.